

Za vse generacije

POZIV

VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE

ZA DODATNE USKLADITVE POKOJNIN V LETU 2022 ZARADI IZREDNE RASTI ŽIVLJENSKIH STROŠKOV

1. Izvršni odbor posreduje Vladi RS zahtevo za izredni dvig vseh pokojnin zaradi izrednega že izvedenega in napovedanega dviga cen hrane, komunalnih storitev, storitev ogrevanja in drugih storitev za najmanj 5%.

V predlaganem povišanju je upoštevan tudi manjkajoči 1% redne uskladitve za leto 2021

2. K podpori našega predloga se pozove ZDUS, Sindikat upokojencev, varianta politične stranke

3. O zahtevi se obvesti ZPIZ

4. Zahteva se posreduje Poslanski skupini DeSUS, da jo oblikujejo v obliki zakona in takoj vložijo v zakonsko proceduro

5. O naši zahtevi se obvesti sredstva javnega obveščanja

Utemeljitev:

Upokojencem, kot najštevilčnejši kategoriji prebivalstva Slovenije, se je po osamosvojitvi naredila velika krivica zaradi nepravičnih odločitev različnih vlad glede višine pokojnin. Pa naj gre za odmerne odstotke, načina revalorizacije ali rednih in izredni uskladitev.

Zaradi ZUJF-a je prišlo do oškodovanja za cca 8,4 %, kar se je pozneje skušalo delno nadomestiti ob napačni uporabi 8. odstavka 430. člena ZPIZ-2:.

Na način iz prvega in drugega odstavka 106. člena tega zakona se lahko v letu, ki sledi letu, v katerem je ugotovljena pozitivna gospodarska rast bruto domačega proizvoda ali v letu, ko je rast najnižje pokojninske osnove dve leti zaporedoma nižja od rasti cen

živiljenjskih potrebščin v obdobju januar–december preteklega leta v primerjavi z enakim obdobjem pred tem, na predlog sveta zavoda in ob soglasju Vlade Republike Slovenije, opravi izredna uskladitev pokojnin.«

Ta določba je namenjena izredni uskladitvi pokojnin ob izpolnjevanju določenih pogojev. Za 8,4 % pa smo bili upokojenci oškodovani. Ne smemo pozabiti, da VSAKO OMEJEVANJE POKOJNIN, TOREJ TUDI V LETIH 2010, 2011 IN 2012 VPLIVA TRAJNO NA VIŠINO POKOJNINE.

Za oškodovanje bi moral biti sprejet poseben zakon ali dopolnjen obstoječi. Sedaj pa govorijo o povečanju pokojnin, dejansko pa gre za delno odpravo oškodovanja. Dejstvo je, da pristojni organ v času odprave oškodovanja niti ni predlagal Vladi povišanja pokojnin po 8. odstavku 430. člena.

Zadnje čase smo priča, da se skuša pokojnine dvigovati s fiksnimi COVID dodatki, kar povzroča nova nesorazmerja in uravnilovko.

Vlada je sprejela odločitev, da bo z novim letom 2022 redno uskladila pokojnine za 4 % in izredno za 3,5 % in določila solidarnostni dodatek tistim, ki prejemajo pokojnine nižje od 714 EUR. Solidarnostni dodatek bi ne smel bremeniti pokojninske blagajne, ker gre tu za zavarovanje, kar je razvidno že iz imena systemskega zakona.

V reviji Cekin (12/12-21) navajajo, da so se v zadnjem letu cene energentov povišale za 175 %, od tega plin za 300 % in nafta za 65 %. Petrol s 1. jan. 2022 dviguje cene energentov za gospodinjstva za 35 % (če ne upoštevamo vnovčenja njihovih točk za tiste, ki jih zbirajo). Njim sledijo tudi druga podjetja in nastaja »domino efekt«, ki se že močno pozna na podražitvi hrane, komunalnih storitev in prevozov. Iluzorno je od upokojencev pričakovati še večjo skromnost pri porabi, saj so najrevnejši že davno izkoristili vse rezerve.

Evropska komisija v junijskem poročilu (junij 2020 - junij 2021) ugotavlja, da so bile v tem obdobju cene pšenice in svinjskega mesa v Sloveniji za 27 % višje od povprečja v EU.

Zavedamo se, da podražitve ne bodo v isti meri vplivale na potrošnike, ker se dobavitelji in trgovci bojijo zmanjšanja povpraševanja. Vendar po poročanju MMC 20.10.2021 so dobavitelji na končne potrošnike v zadnjem letu že prenesli podražitve mesa za 15 %, moke za več kot 10 %, kruha za 4 %-6 %, mleka za 5 % in testenin od 10 %-32 %. Podražilo se je tudi olje in zelenjava do 4 %. In nove podražitve se napovedujejo tudi za leto 2022.

Statistični urad je izračunal, da so se cene industrijskih proizvodov na letni ravni konec novembra že povečale za 9,9 %. Statistiki pa naj izračunajo kakšen vpliv imajo podražitve na stroškovno košarico in kakšen bo še v letu 2022.

Zato stranka DeSUS vladi predlaga, da takoj poleg že sprejetega rednega in »izrednega« povišanja pokojnin sprejme še povišanje zaradi izredne rasti živiljenjskih stroškov. Povišanja morajo veljati za vse upokojence.

Za lažje razumevanje oškodovanja v nadaljevanju posredujemo še usklajevanja oziroma neusklajevanja pokojnin od 2009-2015 oz. 2016:

1	2009	1. Februar 3,5 %-razlika med porastom povprečnih plač jan.-dec.2008 2. November 0%, zaradi jesenske napovedi negativne rasti plač
2	2010	Uskladitve po systemskem zakonu ni bilo, zaradi Zakona o interventnih ukrepih zaradi gospodarske krize, kar je pomenilo, da so bile pokojnine usklajene 1. Februarja za 1,7 % z veljavnostjo od 1.1.2010 in

		2. Novembra za 1,1 % z veljavnostjo od 1.1.2010
3	2011	Uskladitev 1. Februarja za 1% 2. V novembru pogoji niso bili izpolnjeni
4	2012	Uskladitve zaradi ZUJF ni bilo
		OMEJEVANJE POKOJNIN V LETIH 2010, 2011 IN 2012 VPLIVA TRAJNO NA VIŠINO POKOJNINE
5	2013	ZPIZ-2 je prinesel nov način usklajevanja-pokojnine so se lahko uskladile v višini stopnje rasti povprečne bruto plače, izplačane v obdobju januar-december 2012, v primerjavi s povprečno bruto plačo, izplačano v enakem obdobju 2011. Skupni znesek pa ni smel presegati 50 mio EUR. Zato so bile pokojnine usklajene za 0,1 %. Realna vrednost pokojnin se je znižala četrto leto zapored, v letu 2012 za 3,5 %, v letu 2013 pa za 1,9 %.
6	2014	Pokojnine se zaradi ZIPRS14/15 niso uskladile. Realna vrednost se je znižala za 0,4 %. (v letu 2011 se je znižala za 1,4 %, 2010 pa za 0,7 %)
7	2015	Pokojnine se zaradi ZIPRS14/15 niso uskladile. Po osmem odstavku 430. člena ZPIZ-2 se lahko v letu, ki sledi letu, v katerem je ugotovljena pozitivna gospodarska rast bruto domačega proizvoda, ali v letu, ko je rast najnižje pokojninske osnove dve leti zaporedoma nižja od rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju januar-december preteklega leta v primerjavi z enakim obdobjem pred tem, na predlog sveta zavoda in ob soglasju Vlade Republike Slovenije opravi izredna uskladitev pokojnin po prvem in drugem odstavku 106. člena ZPIZ-2. Ker so bili za takšno izredno uskladitev pokojnin v letu 2015 izpolnjeni pogoji, je svet zavoda na seji dne 26. februarja 2015 sprejel sklep, da se na podlagi osmega odstavka 430. člena ZPIZ-2 v letu 2015 izvede izredna uskladitev in predlagal Vladi Republike Slovenije, da k sklepu poda soglasje. Vlada Republike Slovenije je na seji dne 22. oktobra 2015 predlog obravnavala in k predlogu ni dala soglasja, z utemeljitvijo, da bi z izvedbo izredne uskladitve v letu 2015 presegli proračunski primanjkljaj treh odstotkov.

Upokojencem, kot najštevilčnejši kategoriji prebivalstva Slovenije, se je po osamosvojitvi naredila velika krivica zaradi nepravičnih odločitev različni vlad glede višine pokojnin. Pa naj gre za odmerne odstotke, načina revalorizacije ali rednih in izredni uskladitev.

Zadnje čase smo priča, da se pokojnine dvigujejo s fiksnimi dodatki, kar povzroča nova nesorazmerja in postopno uravnalovko. Dodatki ne odpravljajo preteklih prikrajšanj, ampak iz upokojencev delajo pretežne reveže. Pretekle simbolične redne in izredne uskladitve (od 1,5% do 3%) letno so povzročale veliko medijskega pompa, za upokojence pa so to bile drobtinice.

Vsa ta povečanja na prvi pogled izgledajo velika, vendar tudi slučajno ne zmanjšujejo niti preteklih prikrajšanj niti inflacijskih rasti. In vedno prepozno so prepozna. Tako je tudi danes.

Zato torej stranka DeSUS vladi predlaga, da takoj poleg že najavljenega sprejetja rednega in izrednega povišanja pokojnin sprejme še dodatno izredno uskladitev oz. povišanje. Sedaj predvidena povišanja ne bodo v bistvu ne bodo ublažila dvig cen in storitev, temveč zgolj simbolično v majhnem deležu popravila krivice za nazaj, ne bodo pa upoštevala potrebnega povišanja zaradi izrednega dviga navedenih cen.

To zahtevo podpirajo še številni drugi argumenti:

1. Povprečna pokojnina, ki je v odnosu do povprečne plače 1991 znašala 71 %, zdaj znaša le okrog 50 %
2. V zadnjih dveh letih so se plače v večjem delu javnega sektorja povečale tudi za 100 % in več, temu pa sledi dvig cen, posledica med drugim pa bo tudi nadaljnje padanje povprečnih pokojnin v razmerju do povprečnih plač
3. Ni več vzdržno, da se preko dviga najnižjih pokojnin, kar sicer absolutno podpiramo, izvaja socialna politika. Pokojnina je zaslužena pravica iz vplačanih in ne socialna kategorija. DeSUS bo storil vse, da se ta stranpot pri obravnavi pokojnin v prihodnje odpravi
4. Stanje pokojnin je tako tudi zato, ker se je pokojninska blagajna v preteklosti obremenjevala z izdatki, ki niso sloneli na vplačevanju prispevkov
5. Obstoječi upokojenci bodo v preostalih letih življenja porinjeni v revščino tudi zato, ker bo po sedanji zakonski ureditvi nov višji odmerni odstotek veljal le za nove upokojence, ne pa tudi za prejšnje. S tem bo še dodatno povsem porušen princip, da bi pokojnina od odmere dalje morala ohranjati realno vrednost
6. Zgornje opisane podražitve hrane in storitev so nekaj povsem novega v samostojni Sloveniji, zato je potrebna tudi povsem drugačna obravnava prenizkih pokojnin kot je bila v preteklosti
7. Upokojence, ki so povečini starejši in logično bolj bolni, je družba puščala umirati v prvem corona valu v DSO, zdaj pa nimajo dostopa do zdravnika, do diagnostike bolezni – mar bi jih radi poleg prenizkih pokojnin še prej » spravili na drug svet...? « Je tak odnos pravi v Sloveniji, za katero so podlago za njen obstoj so ustvarile prav upokojene generacije. In žal že velik del pokojnih z nizkimi pokojninami ?
8. Vse vlade do sedaj so ponavadi dvig plač v DSO prevalile na hrbte oskrbovancev. Vedeti pa je potrebno, da morajo oskrbovanci plačevati tudi razne storitve, ki se v % dviga stroškov bivanja v DSO ne prikazujejo. Znano pa je, da je delež, ki ga v Sloveniji plačajo oskrbovanci, višji od tega deleža v primerljivih državah EU
9. Obstajajo še številni drugi argumenti...

Ljubo Jasnič, predsednik

V vednost:

- PS DeSUS v DZ
- ZDUS
- SUS
- ZPIZ

Viri: javno dostopni podatki